

OLIMPIADA NAȚIONALĂ *LECTURA CA ABILITATE DE VIAȚĂ*
Etapa locală
21 februarie 2026
NIVELUL 1 – clasele a IX-a și a X-a

Varianta 1

Înainte de a răspunde cerințelor formulate, citește cu atenție următoarele precizări:

- *Toate subiectele sunt obligatorii.*
- *În cazul subiectelor care presupun încadrarea într-o limită de rânduri, vei numerota fiecare rând pe care îl vei scrie.*
- *În cazul cerințelor în care limita maximă de rânduri este precizată, nu se vor lua în considerare rândurile excedentare.*
- *Timpul de lucru este de trei ore.*
- *Se acordă 10 puncte din oficiu.*

Citește cu atenție fiecare text, apoi cerințele și răspunde la fiecare dintre acestea.

Subiectul I

40 de puncte

...SĂ UCIZI O PASĂRE CÂNTĂTOARE
(fragment)

de Harper Lee

La începutul lui septembrie Dill ne-a părăsit, întorcându-se la Meridian. L-am condus până la autobuzul care pleca la cinci după-amiaza și am fost tristă, până ce mi-am adus aminte că peste o săptămână încep școala. Și cred că niciodată n-am așteptat ceva cu mai multă nerăbdare ca acum. Toată iarna îmi petrecusem ore în șir în „casa din copaci”, ca să cercetez curtea școlii, ca să spionez prin binoclul primit de frate-meu droaia de copii, învățându-le jocurile, urmărind jacheta roșie a lui Jem prin horele întortocheate ale jocului de-a baba oarba, împărțind în taină înfrângerile și micile lor victorii. Tare aș mai fi vrut să fiu și eu acolo.

Jem a binevoit să mă conducă la școală în prima zi, treabă ce revine de obicei părinților, dar Atticus m-a asigurat că frate-meu va fi încântat să-mi arate unde era clasa mea. La drept vorbind, cred că niște bani, trecuți dintr-o mână într-alta, n-au fost străini de tranzacția asta, pentru că în timp ce o luam la galop pe după colț și treceam prin fața casei Radley, mi s-a părut că aud un clinchet neobișnuit în buzunarele lui Jem. Când am ajuns în curtea școlii, am încetinit și Jem m-a dăscălit grijuliu, punându-mi în vedere că în timpul orelor nu mi-e îngăduit să-l săcâi. N-am voie să vin la el și să-l pun să joace vreun capitol din Tarzan și oamenii-furnici, nici să-l plictisesc cu aluzii la viața lui particulară, ori să mă țin scai de el în recreație și în pauza de la prânz. Trebuia să rămân cu cei din clasa întâi, iar el o să stea cu cei dintr-a cincea. Pe scurt, să-i dau pace.

Va să zică, n-o să ne mai jucăm? l-am întrebat.

— Acasă o să fim ca și mai-nainte, dar școala, ai să vezi, e altceva.

Și așa a și fost. Până să se încheie prima dimineață, domnișoara Caroline Fisher, învățătoarea noastră, mă și scosese în fața clasei și mă mângâiasc cu linia la palmă, după care m-a pus să stau la colț în picioare, până la prânz.

Domnișoara Caroline avea cel mult douăzeci și unu de ani. Avea părul arămiu, obrații trandafirii și unghiile lăcuite într-un roșu aprins. Purta pantofi cu tocuri înalte și o rochie în dungii roșii și albe. Arăta și mirosea ca o acadea. Locuia în pensiune la domnișoara Maudie Atkinson, cam peste

drum de noi, la etaj, în camera din față, iar când domnișoara Maudie ne-a făcut cunoștință cu ea, Jem a rămas fascinat zile întregi. [...]

Lecția zilei, domnișoara Caroline o începu citindu-ne o poveste cu pisici. Pisicile discutau îndelung între ele, purtau rochițe drăgălașe și stăteau într-o casă călduroasă, sub cuptorul din bucătărie. Când doamna Pistică se duse la prăvălie să comande înghețată de șoricei cu ciocolată, clasa întregă se zvârcolea ca un ghem de viermi. Domnișoara Caroline nu părea să-și dea seama că puștii în cămăși de bumbac și fuste de sac din clasa întâi, dintre care cei mai mulți deprinseseră, o dată cu primii lor pași, să bată bumbacul și să mâne porcii la păscut, sunt imuni la literatura de ficțiune. Sfârșind istorioara, domnișoara Caroline exclamă: „Vai, dragii mei, ce poveste frumoasă!”.

Se duse apoi la tablă și scrise cu majuscule enorme alfabetul, după care întrebă clasa: „Știe cineva ce sunt acestea?”.

Toată clasa știa: cei mai mulți erau repetenți de anul trecut.

Cred că m-a ales pe mine fiindcă îmi cunoștea numele; pe măsură ce rosteam alfabetul, o cută i se săpa tot mai adânc între sprâncene, iar după ce mă puse să citesc cu voce tare aproape întreg abecedarul și pe deasupra cotele bursei din *The Mobile Register*, se lămurii în sfârșit că știam carte și mă privi vădit contrariată. Îmi porunci să-i spun tatei să nu mă mai învețe, fiindcă s-ar putea să-mi dăuneze la citire.

— Să mă învețe? făcui eu uluită. Dar nu m-a învățat nimic, domnișoară Caroline. Atticus nu are timp să mă învețe, întării văzând-o că zâmbește și clatină capul. Zău, seara e așa de obosit, că nu face nimic altceva decât stă în salon și citește.

— Dacă nu te-a învățat el, atunci cine? mă întrebă ea cu bunăvoință. Cineva trebuie să te fi învățat, doar nu te-ai născut citind *The Mobile Register*!

— Jem zice că da. A citit el într-o carte că eu am fost o Bullfinch, nu o Finch. Jem zice că numele meu adevărat este Jean Louise Bullfinch, că atunci când m-am născut m-au schimbat și că de fapt sunt...

Domnișoara Caroline își închipuia probabil că mințeam:

— Drăguță, să nu dăm frâu liber imaginației. Spune-i tatălui tău să nu te mai învețe. E mai bine să începi să înveți a citi cu mintea limpede. Spune-i că de acum încolo voi lua asupra mea această grijă și că voi încerca să repar răul făcut...

— Poftim?

— Tatăl tău nu știe cum trebuie să predea. Și acum, stai jos.

Am mormăit o scuză și m-am apucat să meditez la crima pe care o săvârșisem. De citit nu învățasem niciodată dinadins, dar cumva reușeam să mă distrez pe ascuns cu ziarele. Să fi învățat oare în lungile ceasuri petrecute la biserică? Nu-mi aminteam să nu fi știut vreodată să citesc imnurile. Acum, când mă vedeam obligată să reflectez la lucrul acesta, îmi dădeam seama că a citi era pentru mine ceva tot atât de firesc ca și deprinderea de a încheia nasturii de la spate ai șorțulețului fără să întorc capul, sau de a-mi înnoda dintr-odată șireturile în fundă dublă. Nu-mi puteam aminti și pace când anume liniile pe care le urmărea degetul lui Atticus s-au despărțit în cuvinte, dar de când mă știu le urmărisem seară de seară, ascultând ultimele știri, proiectele care aveau să devină legi, jurnalul lui Lorenzo Dow – adică tot ce citea Atticus în fiecare seară când mă cățăram pe genunchii lui. Uite, nu mi-am dat seama că-mi place să citesc până-n clipa în care am fost amenințată să nu mai pot citi. Nimeni nu-și dă seama că-i place să respire!

Și cum simțeam că o necăjisem pe domnișoara Caroline, am stat liniștită în bancă, uitându-mă pe fereastră, până ce a sunat de recreație și a venit Jem în curte să mă scoată din grămada puștilor de întâia și să mă întrebe cum a mers. I-am istorisit de-a fir-a-păr totul.

— Dacă n-ar trebui să stau, aș șterge-o, Jem; cucoana aia a naibii zice că Atticus m-a învățat să citesc și că nu trebuie s-o mai facă...

— Lasă, Scout, nu te necăji, mă îmbărbătă Jem. Învățătorul ne-a spus că domnișoara Caroline aplică o metodă de predare nouă, învățată la universitate. O să fie introdusă curând în toate clasele. Cu metoda asta, n-ai nevoie să mai tocești din carte – e ca și când, dacă vrei să înveți despre vacă, te duci să mulgi una, și gata, pricepi?

— Da, Jem, dar eu nu vreau să învăț despre vacă, eu...

— Ba trebuie. Trebuie să înveți despre vacă, fiindcă asta are o strânsă legătură cu viața comitatului Maycomb.

M-am mulțumit să-l întreb dacă nu cumva își pierduse mințile.

— Încăpățânato, nu încerc decât să-ți explic noua metodă de predare la întâia. „Sistemul Zecimal Dewey”, așa-i spune.

Cum niciodată nu pusesem la îndoială cuvântul lui Jem, nu vedeam de ce aș face-o tocmai acum. Sistemul Zecimal Dewey consta, într-o privință, din cartoanele pe care domnișoara Caroline ni le vântura pe dinaintea ochilor și pe care stătea scris, cu litere de tipar, cuvinte ca „ou”, „bou”, „om” și „tu”. Întrucât nu părea să ni se ceară niciun fel de comentarii, clasa primi în tăcere aceste revelații impresionante. Și fiindcă mă plictiseam, am început să-i scriu o scrisoare lui Dill. Domnișoara Caroline m-a prins și din nou mi-a pus în vedere să-i spun tatei să nu mă mai învețe.

— Și-apoi, în clasa întâi nu învățăm să scriem caligrafic, ci numai cu litere de tipar. Caligrafia o veți învăța abia într-a treia.

Numai Calpurnia era de vină. Ea mă pune să scriu în zilele ploioase, mai mult ca să n-o scot din sărite, cred eu. Îmi dădea o temă, mângălind cu sânge literelor alfabetului pe o tăbliță, iar sub ele copia un text din Biblie. Dacă îi reproduceam mulțumitor caligrafia, mă răsplătea cu o felie de pâine cu unt și zahăr. Sentimentalismul n-avea ce căuta în metoda de predare a Calpurniei: rareori îi dădeam satisfacție și, la rândul ei, rareori mă răsplătea. [...]

Altă preocupare își făcea loc acum în mintea mea.

— Toți avocații îi apără pe oamenii de culoare, Atticus?

— Desigur, Scout.

— Atunci, de ce a zis Cecil că-i aperi pe cioroi? A zis așa, de parcă ai fabrica alcool de contrabandă.

Atticus oftă.

— Apăr, pur și simplu, un negru, pe nume Tom Robinson. Locuiește în mahalaua de peste maidanul de gunoi al orașului. Face parte din comunitatea Calpurniei – ea îi cunoaște bine familia. Zice că sunt oameni de treabă. Scout, tu nu ești încă destul de mare ca să înțelegi unele lucruri, totuși îți voi spune că prin oraș s-a vorbit în fel și chip, și mai ales că n-ar trebui să mă amestec și să-l apăr pe omul acela. Este un caz ciudat, nu va fi judecat până în sesiunea de toamnă. John Taylor a avut bunătatea să ne dea o amânare...

— Dacă nu trebuie, atunci de ce-l aperi?

— Din mai multe motive, răspunse Atticus. Principalul e că, dacă aș proceda altfel, n-aș mai putea ieși cu fruntea sus în orașul acesta, n-aș mai putea reprezenta comitatul în legislatură. Și nici nu v-aș mai putea spune, ție și lui Jem, ce se cuvine și ce nu se cuvine să faci.

— Vrei să zici că, dacă nu l-ai apăra pe omul acesta, Jem și cu mine n-ar trebui să te ascultăm?

— Cam așa.

— De ce?

— Fiindcă nu v-aș mai putea pretinde niciodată să mă ascultați. Uite ce-i, Scout, orice avocat are, prin natura muncii sale, cel puțin o dată în viață un proces care-l afectează personal. Și cred că acesta este pentru mine un astfel de proces. S-ar putea să auzi la școală vorbe urâte în legătură cu procesul, dar te rog să faci pentru mine un lucru: ține capul sus și pumnii jos. Orice ți s-ar spune, nu

îți ieși din fire. Încearcă măcar de data asta să-ți folosești și capul... căci e un cap bun, chiar dacă opune rezistență învățaturii.

- Atticus, vom câștiga procesul?
- Nu, draga mea.
- Atunci, de ce...
- Numai fiindcă am fost bătuți cu o sută de ani înainte de a fi început, nu e un motiv să nu mai încercăm să câștigăm, zise Atticus.

Traducere din limba engleză de Tatiana Malița

A. (2 puncte: 0,5 puncte pentru fiecare răspuns corect)

Scrie, pe foaia de concurs, litera corespunzătoare răspunsului corect:

1. Scout așteaptă cu nerăbdare începerea școlii, deoarece:

- a. vrea să se împrietenească cu domnișoara Caroline.
- b. își petrecuse iarna privind jocurile copiilor din curtea școlii.
- c. vrea să scape de supravegherea lui Jem.
- d. este obligată de Atticus să meargă la școală.

2. Reacția domnișoarei Caroline la faptul că Scout știe să citească este:

- a. de admirație și încurajare.
- b. de indiferență.
- c. de nemulțumire și dezaprobare.
- d. de bucurie și surpriză plăcută.

3. Metoda de predare prezentată de Jem („Sistemul Zecimal Dewey”) sugerează că:

- a. elevii trebuie să memoreze intens din cărți.
- b. învățarea se face prin experiență directă.
- c. profesorii nu mai predau la clasă.
- d. copiii nu mai trebuie să citească deloc.

4. Atticus acceptă să-l apere pe Tom Robinson, deoarece:

- a. este obligat de lege să facă acest lucru.
- b. dorește să câștige popularitate în oraș.
- c. consideră că datoria morală îl obligă să acționeze corect.
- d. Calpurnia îi cere acest lucru.

B. (4 puncte: 0,5 puncte pentru fiecare idee plasată corect)

Stabilește ordinea logică și temporală a următoarelor idei ale textului, apoi notează pe foaia de concurs doar cifrele corespunzătoare acestora, într-o casetă similară celei de mai jos:

--	--	--	--	--	--	--	--

- 1. Scout este pedepsită de domnișoara Caroline, fiind pusă la colț.
- 2. Atticus îi explică lui Scout de ce îl apără pe Tom Robinson.
- 3. Scout își amintește cum a învățat să citească stând seara pe genunchii tatălui ei.
- 4. Conducând-o la școală în prima zi, Jem o avertizează pe sora lui să nu-l deranjeze.

5. După plecarea lui Dill, Scout este nerăbdătoare să înceapă școala.
6. Domnișoara Caroline introduce o metodă nouă de predare folosind cartonașe cu cuvinte.
7. În pauză, Scout îi povestește lui Jem cum a decurs prima dimineață de școală.
8. Scout îl întreabă pe Atticus despre motivul pentru care orașul critică apărarea lui Tom Robinson.

C. (16 puncte: 4 puncte pentru răspunsul corect la fiecare dintre cerințe)

Răspunde, pe foaia de concurs, prin enunțuri, la fiecare dintre cerințele de mai jos, referitoare la textul dat:

1. Precizează un motiv pentru care Scout își dorește să înceapă școala.
2. Prezintă relația dintre Scout, Jem și Atticus, evidențiind rolul tatălui în formarea copiilor.
3. Evidențiază atitudinea domnișoarei Caroline față de educația primită de Scout acasă.
4. Interpretează replica lui Atticus: „Numai fiindcă am fost bătuți cu o sută de ani înainte de a fi început, nu e un motiv să nu mai încercăm să câștigăm.”, în contextul valorilor morale promovate în fragment.

D. (18 puncte)

Ai citit cartea ...*Să ucizi o pasăre cântătoare*, scrisă de Harper Lee, și vrei să o prezinți unor liceeni, în cercul lor de lectură și de receptare critică.

Redactează un text, de maximum 30 de rânduri, care să reprezinte justificarea alegerii acestei opere. În redactarea textului, vei avea în vedere formularea a două argumente în dezvoltarea cărora vei valorifica textul dat și experiența personală sau culturală.

SUBIECTUL al II-lea

30 de puncte

Suntem martorii unei mutații care atinge însăși substanța spiritului nostru: trecerea de la cultura de tip *profunzime* la cultura de tip *suprafață*. În mod tradițional, a fi cultivat însemna a avea rădăcini, a coborî în straturile sedimentate ale istoriei și ale literaturii pentru a înțelege prezentul. Astăzi, modelul s-a schimbat. Omul recent nu mai sapă, el glisează. Este un patinator pe gheața subțire a informației imediate.

Această glisare produce o formă de orbire paradoxală: cu cât vedem mai multe imagini și citim mai multe fragmente, cu atât înțelegem mai puțin ansamblul. Lectura a încetat să mai fie un exercițiu de asceză* și concentrare, devenind o formă de divertisment fragmentat. Ne temem de liniște, ne temem de frazele care nu se termină repede, ne temem de tăcerea pe care o carte o impune între noi și lume.

Tehnologia ne-a oferit iluzia omniscienței. Avem impresia că, dacă putem găsi orice pe Google în trei secunde, stăpânim acea informație. Dar cunoașterea nu este stocare, ci transformare interioară. O carte citită *cu adevărat* te lasă altfel decât te-a găsit. Ea îți modifică arhitectura lăuntrică. În schimb, consumul digital de text ne lasă intacti; suntem doar niște ecrane pe care se proiectează umbre trecătoare. Adevărata alfabetizare a viitorului nu va mai fi despre capacitatea de a citi un text, ci despre puterea de a ignora zgomotul pentru a auzi, din nou, vocea discretă a sensului.

Horia-Roman Patapievici, *Despre fragilitatea culturii*
în vol. *Despre idei sau blocaje*

**asceză* (aici) – mod de viață care exclude excesul sau compromisul, presupunând reflecție

A. (4 puncte: 0,8 puncte pentru răspunsul corect la fiecare dintre cerințe)

Citește afirmațiile de mai jos, referitoare la textul dat. Transcrie, pe foaia de concurs, cifra asociată afirmației și notează opțiunea ta. În cazul în care consideri că afirmația este adevărată, notează litera A în dreptul cifrei. În cazul în care consideri că afirmația este falsă, notează F.

1. Trecerea de la cultura de tip *profunzime* la cea de tip *suprafață* reprezintă o schimbare a esenței spiritului uman.
2. Autorul consideră că stăpânirea unei informații este garantată de rapiditatea cu care o putem găsi pe internet.
3. Comparația cu *ecranele pe care se proiectează umbre trecătoare* sugerează caracterul superficial și efemer al lecturii digitale.
4. Adevărata alfabetizare a viitorului va depinde de capacitatea de a selecta informația esențială din multitudinea de stimuli.
5. Abundența de fragmente și imagini citite duce, paradoxal, la o dificultate de a percepe întregul.

B. (12 puncte: 4 puncte pentru răspunsul corect la fiecare dintre cerințe)

Răspunde, pe foaia de concurs, formulând enunțuri la fiecare dintre cerințele de mai jos, referitoare la textul dat.

1. Menționează sensul din text al secvenței: *Lectura a încetat să mai fie un exercițiu de asceză și concentrare [...]*.
2. Precizează care este, în viziunea lui Horia-Roman Patapievici, diferența fundamentală dintre *a stoca informație* și *a poseda cunoaștere*.
3. Explică sensul afirmației autorului: „O carte citită *cu adevărat* te lasă altfel decât te-a găsit.”.

C. (14 puncte)

Crezi că accesul instantaneu la informație (de exemplu, *Google*) ne-a făcut mai educați sau doar mai informați? Motivează-ți răspunsul, într-un text de maximum 30 de rânduri, valorificând informațiile din textul dat. În redactarea textului, vei avea în vedere formularea a două argumente care să-ți susțină punctul de vedere.

SUBIECTUL al III-lea

20 de puncte

(Se vor acorda câte 6 puncte pentru cerințele 1-2, respectiv 8 puncte pentru cerința 3)

Privește cu atenție afișul de mai jos, apoi răspunde, în enunțuri, la următoarele cerințe:

1. Menționează scopul evenimentului, așa cum rezultă din imagine.
2. Identifică două elemente vizuale care sugerează caracterul cultural și educativ al evenimentului, explicând semnificația acestora.
3. Interpretează mesajul global al imaginii, valorificând ideea că întâlnirea directă cu autorul poate influența motivația pentru lectură.

librăria
HUMANITAS și HUMANITAS
de la Cișmăgiu ONLINE & LIVE

Lansare de carte și sesiune de autografe
joi, 17 martie, ora 19.30

Tatiana Niculescu
în dialog cu
Cristian Preda și
Cătălin Striblea

Un portret mai actual ca oricând
pentru Europa zilelor noastre.

TATIANA NICULESCU
SINGUR
VIATA LUI
MIHAIL SEBASTIAN

HUMANITAS

<https://adevarul.ro/stil-de-viata/cultura/lansare-de-carte-and-sesiune-de-autografe-la-2156045.html>